

מסורת הש"ס

א) (פי' טריט' ריש' זה דיה וביע' חקן, ב) (שין חספוט ונחיש קדי, דיה וקסרן, ה) (דיה' אלא, ד) רש"י, ט) (שין חספוט כ"ט : ד"ה פ"ט).

הגרות הב"ח

א) רש"י ד"ה ליתא וכו' אין משתלם אלא:

גליון הש"ס

חוס' ד"ה מאי טעמא נופח הוא וכו' כהה"ד אלא משום דבעי לאוקמי. כסין זה לפי דף מא' ע"ג נוסף ד"ה נפקא:

ליטא לפרה. ומס' אין (ט) משתלם אלא מגופו ואמר ליה הכי לי כולה פלגא הויאקא מולד דליהו נמי אוקן כדדי פרה ורבה ס"ל דמד גופא הוא והוי כאלד דמכריה כדמפרש בסיפא דמילתיה משתלם ליה מינה רבעא דזוקא וליך רבעא מפסד ואפי' שיה הולד כל פלגא נוקף:

משתלם כוליה חזי נוקף מולד. כי ליתא לפרה: פירש"י. דכר המופרש ממנה: אין שמין. ארשא קאי שור שננח את הפרה והפילה אין שמין כל אחד בפני עצמו שעולין דמי הנוק הרבה אכל שמין פרה מעוברת כמה הימה יפה תחילה וכמה היא שזה עכשיו אם מתה אם חיה: מפישי. מפסדי. ולקמיה פריך אי דינא הוא לכחוש: כקוטע יד עבדו של חבירו. אין שמין היד בפני עצמה לומר כמה אדם רוצה לטוב לקטוע יד עבד מה דודאי נטריטווי או אכל ערובה אמת ידיו אלא בדמים מרובים אכל שמין עבד זה כמה הוא שזה עכשיו וכמה היה שזה תחלה: המויק שדס חבירו. קולף נטריטווי או אכל ערובה אמת אין שמין אותה לגדה אלא שמין בית טאה נאותה שדה כמה הימה יפה תחלה ומה פתחו דמיה בשביל ערובה זו: פעופא. מה ששמין אותה שהיתה יפה מפני שזמנה הוי דבעל פרה דהא ולד מחממה לא אמי שזמנה: נפחא מאי. מה שהימה יפה מפני נפחא למי ישלס: מתי

הכנים ברשות בעל החצר חייב הכנים ברשות של בעל הבית פטור ואם הכנים ברשות בעל החצר חייב הכנים ברשות של בעל הבית שלא ברשות ואם הווקה בהן בעל הקדרות חייב ואם הווקה בהן בעל החצר חייב ברשות

ולבסוף נרבעו אסור ואותו לשון דרכא אמר רב נחמן הוא עיקר דמיימי לה כפרק כל הללמים (ע"ז דף מו:). גבי המשמחיה לקמה וכן משמע בתמורה כפרק כיצד מערימין (דף כה). דמסיק אדר' יוחנן דלמר עובר לאו ירך אמי חיובתא דרבי יוחנן מיובתא אע"ג דלמר נטר הכי לימא מנאי היא ס"ן דרך הגמ' כשאין הדבר עיקר אומר מיובתא אע"ג שיכול לנמולא מנאי דפליגי כדלשכחן בהירושין (גיטין דף עג:). דמסיק מיובתא דמאן דלמר חזק שאינו ניכר שמה חזק ובמר הכי קאמר לימא מנאי היא אע"ג דכפרק הערל (יבמות דף עט. ב) (שם) א מיימי מילתיה דר' יוחנן דתמורה ופריך עלה הא דלמר רבא נכריה מעוברת שנתגיירה בנה אין לריך טבילה כו' ודחיק לשנויי שאני עובר כו' לא משום שהיה מילתיה דרבי יוחנן עיקר אלא משום דכעני לאוקמי מילתיה דרבא דנכריה כו' לדברי הכל (ח' דהא) רבא גופיה אית ליה הכא עובר ירך אמו:

מאי טעמא פירשא בעלמא הוא. והא דלמר באילו טריפות (מילין דף נה. ו) גבי פלוגתא דר"א ורבי יהושע בולד טריפה הכל מודים בבית טריפה שהיא אסורה מאי טעמא כיון דלאגידה בגופה כגופה דמיה היינו דוקא אותם שמעורות בגדין שנמלאו אדומות במעי תרנגולת חשיב כגוף התרנגולת ולכן אין גובה התרנגולת דמי יימר שהיו מעורות בשעה שהיוקה התרנגולת ואפילו לקומכוס לכל הפחות מאותה דמחילתא האדנא אין גובה דמחילתא גמרה לה אכל לענין טריפה אסורה דשמח בשעה שנטרפה הימה מחוברת ואפילו אותם שנולדו מיד אחר שנטרפה אסורה מגזירה דרבנן כמו שאסרו ביצה דתרנגולת נבילה דמנן כמסקת עדיות (פי"ה מ"ח) דכ"ה אוקרין ונראה דטעם דבינת תרנגולת נבילה אסורה אטו בינת טריפה שהגדילה באיסור אע"פ שהיא גמורה (ס'): ובין איהו מוצא בקוטע יד עבדו כו'. ואי' אמאי לא קאמר נמי וכן איהו מוצא בשומת דמי ולדות דמתן במתני' לקמן (ו' מה:). ששמין אותה כמה הימה שזה האשה עד שלא ילדה מחמת ולדות וכמה היא יפה משילדה ואין שמין דמי ולדות בפני עצמן שהיה נכחש מויק ביותר אלא שמין הכל ביחד ורש"י לא מחלק על רבנן אלא בזה שאם שמין כך פטור המויק שהאשה משבחת וימר לאחר לידה אכל לא בא לחלוק לומר שיזומו הולדות בפני עצמם כי בזה לא נתן טעם למה יחלוק בכך אלא לרש"י שמין ולדות אגב אשה כמה שזה אשה מעוברת למכור גופה בלא ולדות פחות מלמכור הכל ביחד ונראה לר"י דבין לרבנן ובין לרש"י שמין ולדות בפני עצמם ולא אגב האשה משום דכיון דגוף האשה לאו ממון בעלים הוא וגם לענין שאר משלמי חבלות אינו שלו אינו ראוי לשום ולדות אגב האשה כמו ולד אגב פרה ומתני' לא איירי כלל בשומת הולד אלא בשומת שבה ולדות ולכן לא מיימי הכא ראייה מדמי ולדות וכן משמע דמתניתין לא איירי בשומת ולד כלל למאן דמפרש מילתיה דרש"י ובי אשה משבחת יומר קודם שחלד מלאחר שחלד והא דדאי סברא גדולה הוא שדמיה עם הולדות מרובין מדמיה שלאחר לידה אלא ודאי לא דכרו רבנן ורש"י אלא בשומת שבה ולדות אכל ולדות שמין לכ"ע בפני עצמם והי"פ דמתניתין כיצד משלם דמי ולדות ולא מיימא דמי ולדות לבדן אלא שמין את האשה כו' ומיסיפין הדמים הללו על דמי הולדות ודמי ולדות גופייהו לא אנטריך לפרש מידי והא דמקשה בגמרא האי דמי ולדות שבה ולדות הוא לאו משום דכלל שומת האשה דמתניתין ליהוי דמי ולדות אלא להיות נתוקף על דמי ולדות הוא דקמיה לה דמתניתין כדפרישית ובי משני כיצד משלם דמי ולדות ושבה ולדות שמין את האשה כו' היינו פי' שבה ולדות אכל דמי ולדות א"ל לפרש:

אי דינא הוא איכחשו סו"ק כו'. סובר המקשה כיון שפרה וולד שני גופין הן שמין ולד בפני עצמו ולא דמי לקוטע יד עבד שכל העבד נוק אחד וכן כל השדה שהיא אכל של נזק כגוף אחד דמי ולהכי מקשה אי דינא הוא כאשר נראה מתוך הסברא לפי שהן שני גופין לכחוש מויק ומשני הא נמי כגוף אחד דמי דלמר ליה פרה מעוברת כו'. נפחא מאי רב פפא אמר אבע"ל הפרה. ולא דמי לשבה ולדות דהוי כולה לבעל לרבנן ולרש"י חולקין דהכא כיון שבעל הפרה יכול למכור פרתו בלא ולד נמלא כשמתפסדו מפסדי כל מה שדמיה נפחת אכל אשה דליה יכולה למכור אותו שבה אין ליופת כמה בשבה ולדות אע"ג דכשאר נזקין גופה יש לה אע"פ שאין יכולה למכור עצמה מטעם זה יפה כח בעל הפרה בנפחא מכה האשה בין לרבנן בין לרש"י וכן למ"ד דנפחא חולקין יפה מטעם זה כח בעל הפרה בנפחא מכה האשה בשבה ולדות לרבנן:

הקדר' שהכנים קדרותיו כו'. הן מלתא בני רכריי ולא זו אף זו קמי דאי מנא קדרות הוה אמינא ברשות חייב לפי שנוחת ליעבר ונפחא קבל עליה נטירותא אכל פירות לא וחי מנא פירות שנוחת להקלקל אכל בהמה לא:

שור שנגח את הפרה פרק חמישי בבא קמא

מו.

ליתא לפרה משתלם רביע נוק כו'. לדברי רבא לא אמיא מתניתין כר"ע דכיון דשופטין יניחו הא אמרין בהנמיח (לעיל דף לד.) אם כישא המויק או שבה נרשון דתרייבו אלא כר' ישמעאל אחי"א: מאי טעמא נופח היא. מדלמר רבא כפרק כל האסורין בתמורה (דף ל: ושם) ובגהדרין כפרק הנשרפין (דף פ. ו) ולד הנרבעת והגומח אסור היא וולדה נגמו והיא וולדה נרבעו אין להוכיח דעובר ירך אמו הוא דהמס היינו טעמא שהולד עצמו נהנה מרביעה והיא וולדה נגמו וגרבעו אך משמעתי' יש להוכיח כי לימא לפרה להשתלם משתלם מן הולד ואם לאו ירך אמו למה משתלם מולד חלקו וחלק הפרה אטו שני שוריים תמים שהיוקו אם נאכד אחד מהן מי הוה משלם חלקו וחלק חבירו ומימה דרכא גופיה אית ליה כפרק בהמה המקשה (מילין דף עה.) השוטט את הטריפה ומלא בנה כן ט' מי דמומר דלרבע סומנין לכשר ביה רחמנא ואור"י דכלל מקום עובר ירך אמו הוא לבד לענין טריפה דכיון שיש לו חיות בפני עצמו ליכא למימר שנטרף עם אמו וכן הלכה דכ"מ עובר ירך אמו הוא לבד מנעריפה אע"ג דכפרק כל האסורין (תמונה דף ל: ושם) אמר רב הונא בר חיננא א"ר נחמן מחלוקת כשעבדו ולבסוף נרבעו דר"א סובר עובר ירך אמו הוא ורבנן סברי לאו ירך אמו הוא אע"פ שהולד עצמו נהנה מרביעה אין הלכה כן אלא כדלמר רבא אמר רב נחמן תמס כשנרבעו ולבסוף עבדו פליגי בזה וזה גורס אכל עבדו

ולבסוף נרבעו אסור ואותו לשון דרכא אמר רב נחמן הוא עיקר דמיימי לה כפרק כל הללמים (ע"ז דף מו:). גבי המשמחיה לקמה וכן משמע בתמורה כפרק כיצד מערימין (דף כה). דמסיק אדר' יוחנן דלמר עובר לאו ירך אמי חיובתא דרבי יוחנן מיובתא אע"ג דלמר נטר הכי לימא מנאי היא ס"ן דרך הגמ' כשאין הדבר עיקר אומר מיובתא אע"ג שיכול לנמולא מנאי דפליגי כדלשכחן בהירושין (גיטין דף עג:). דמסיק מיובתא דמאן דלמר חזק שאינו ניכר שמה חזק ובמר הכי קאמר לימא מנאי היא אע"ג דכפרק הערל (יבמות דף עט. ב) (שם) א מיימי מילתיה דר' יוחנן דתמורה ופריך עלה הא דלמר רבא נכריה מעוברת שנתגיירה בנה אין לריך טבילה כו' ודחיק לשנויי שאני עובר כו' לא משום שהיה מילתיה דרבי יוחנן עיקר אלא משום דכעני לאוקמי מילתיה דרבא דנכריה כו' לדברי הכל (ח' דהא) רבא גופיה אית ליה הכא עובר ירך אמו:

מאי טעמא פירשא בעלמא הוא. והא דלמר באילו טריפות (מילין דף נה. ו) גבי פלוגתא דר"א ורבי יהושע בולד טריפה הכל מודים בבית טריפה שהיא אסורה מאי טעמא כיון דלאגידה בגופה כגופה דמיה היינו דוקא אותם שמעורות בגדין שנמלאו אדומות במעי תרנגולת חשיב כגוף התרנגולת ולכן אין גובה התרנגולת דמי יימר שהיו מעורות בשעה שהיוקה התרנגולת ואפילו לקומכוס לכל הפחות מאותה דמחילתא האדנא אין גובה דמחילתא גמרה לה אכל לענין טריפה אסורה דשמח בשעה שנטרפה הימה מחוברת ואפילו אותם שנולדו מיד אחר שנטרפה אסורה מגזירה דרבנן כמו שאסרו ביצה דתרנגולת נבילה דמנן כמסקת עדיות (פי"ה מ"ח) דכ"ה אוקרין ונראה דטעם דבינת תרנגולת נבילה אסורה אטו בינת טריפה שהגדילה באיסור אע"פ שהיא גמורה (ס'): ובין איהו מוצא בקוטע יד עבדו כו'. ואי' אמאי לא קאמר נמי וכן איהו מוצא בשומת דמי ולדות דמתן במתני' לקמן (ו' מה:). ששמין אותה כמה הימה שזה האשה עד שלא ילדה מחמת ולדות וכמה היא יפה משילדה ואין שמין דמי ולדות בפני עצמן שהיה נכחש מויק ביותר אלא שמין הכל ביחד ורש"י לא מחלק על רבנן אלא בזה שאם שמין כך פטור המויק שהאשה משבחת וימר לאחר לידה אכל לא בא לחלוק לומר שיזומו הולדות בפני עצמם כי בזה לא נתן טעם למה יחלוק בכך אלא לרש"י שמין ולדות אגב אשה כמה שזה אשה מעוברת למכור גופה בלא ולדות פחות מלמכור הכל ביחד ונראה לר"י דבין לרבנן ובין לרש"י שמין ולדות בפני עצמם ולא אגב האשה משום דכיון דגוף האשה לאו ממון בעלים הוא וגם לענין שאר משלמי חבלות אינו שלו אינו ראוי לשום ולדות אגב האשה כמו ולד אגב פרה ומתני' לא איירי כלל בשומת הולד אלא בשומת שבה ולדות ולכן לא מיימי הכא ראייה מדמי ולדות וכן משמע דמתניתין לא איירי בשומת ולד כלל למאן דמפרש מילתיה דרש"י ובי אשה משבחת יומר קודם שחלד מלאחר שחלד והא דדאי סברא גדולה הוא שדמיה עם הולדות מרובין מדמיה שלאחר לידה אלא ודאי לא דכרו רבנן ורש"י אלא בשומת שבה ולדות אכל ולדות שמין לכ"ע בפני עצמם והי"פ דמתניתין כיצד משלם דמי ולדות ולא מיימא דמי ולדות לבדן אלא שמין את האשה כו' ומיסיפין הדמים הללו על דמי הולדות ודמי ולדות גופייהו לא אנטריך לפרש מידי והא דמקשה בגמרא האי דמי ולדות שבה ולדות הוא לאו משום דכלל שומת האשה דמתניתין ליהוי דמי ולדות אלא להיות נתוקף על דמי ולדות הוא דקמיה לה דמתניתין כדפרישית ובי משני כיצד משלם דמי ולדות ושבה ולדות שמין את האשה כו' היינו פי' שבה ולדות אכל דמי ולדות א"ל לפרש:

אי דינא הוא איכחשו סו"ק כו'. סובר המקשה כיון שפרה וולד שני גופין הן שמין ולד בפני עצמו ולא דמי לקוטע יד עבד שכל העבד נוק אחד וכן כל השדה שהיא אכל של נזק כגוף אחד דמי ולהכי מקשה אי דינא הוא כאשר נראה מתוך הסברא לפי שהן שני גופין לכחוש מויק ומשני הא נמי כגוף אחד דמי דלמר ליה פרה מעוברת כו'. נפחא מאי רב פפא אמר אבע"ל הפרה. ולא דמי לשבה ולדות דהוי כולה לבעל לרבנן ולרש"י חולקין דהכא כיון שבעל הפרה יכול למכור פרתו בלא ולד נמלא כשמתפסדו מפסדי כל מה שדמיה נפחת אכל אשה דליה יכולה למכור אותו שבה אין ליופת כמה בשבה ולדות אע"ג דכשאר נזקין גופה יש לה אע"פ שאין יכולה למכור עצמה מטעם זה יפה כח בעל הפרה בנפחא מכה האשה בין לרבנן בין לרש"י וכן למ"ד דנפחא חולקין יפה מטעם זה כח בעל הפרה בנפחא מכה האשה בשבה ולדות לרבנן:

הקדר' שהכנים קדרותיו כו'. הן מלתא בני רכריי ולא זו אף זו קמי דאי מנא קדרות הוה אמינא ברשות חייב לפי שנוחת ליעבר ונפחא קבל עליה נטירותא אכל פירות לא וחי מנא פירות שנוחת להקלקל אכל בהמה לא:

עין משפט
גד מצוה

ה א ב מ"י פ"ט מהל' טק' ממון הלכה א פתח עשין פו טו"ט"מ ח"מ פ"מ אע"ט ספ"ק א: 1 ג מ"י ש"ט הלכה ד פ"ט ע"ט ש"ט ספ"ק ד: 1 ד מ"י פ"א מהלכות חובל ומוציא הלכה ב פ"ט עשין פ"א טו"ט"מ ח"מ פ"מ חכ ספ"ק טו: 1 ח ה מ"י פ"ד מהלכות טוק' ממון הלכה י פ"ט עשין פו טו"ט"מ ח"מ פ"מ חכ ספ"ק טו: 1 ו מ"י פ"ט ש"ט הלכה ה פ"ט עשין פ"א טו"ט"מ ח"מ פ"מ חכ ספ"ק טו: 1 ח ט מ"י פ"ג מהלכות טוק' ממון הל' יג יד פ"ט עשין פו טו"ט"מ ח"מ פ"מ חכ ספ"ק טו: 1 יא י מ"י ש"ט ספ"ק טו: 1 פ"ט עשין פו טו"ט"מ ח"מ פ"מ חכ ספ"ק טו: 1

אמת